SZAKELLENŐRZÉS

ANYAGNYILVÁNTARTÁSI FEGYELEM A SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK VONATKOZÁSÁBAN

Varga László[1]

*"**Az ellátó központnál** - a felsőszintű (decentralizált) költségvetés terhére - **a számítástechnikai ellátottság fejlesztése érdekében az 1995-96. évben 994.300.- FT értékben munkadíjként számoltak el fejlesztéseket,** mely összegről a polgári szállító vállalat, a megrendelő által igényelt számlát állított ki. A vizsgálat megállapította, hogy a **számlákon feltüntetésre került munkadíj a valóságban számítógép alkatrészeket takar,** amelyek beépítésre kerültek a már meglévő - erkölcsileg elavult - számítógépekbe, illetve új gépek kerültek alkatrészekből összeszerelésre. A vizsgált időszakban további **765.120.- Ft** értékben számítógép alkatrészeket is vásároltak, mely szintén az ellátó központ számítógép fejlesztését biztosította."*

A fenti megállapítást az **MH Gazdasági Ellenőrzési Hivatal** ügyirata tartalmazza, melyet az MH egyik ellátó központjának ellenőrzése nyomán fogalmaztak meg. Az eset részletes kivizsgálása számos tanulságot eredményezett. Ezeket a tapasztalatokat - tekintettel arra, hogy az ellenőrzések több katonai szervezetnél is hasonló jellegű hiányosságokat állapítottak meg - érdemes szélesebb körben is elemezni.

"Történelmi" előzmények

Az elektronikai szakterületen az utóbbi években, évtizedekben a számítástechnika robbanásszerűen tört be a Magyar Honvédséghez is. Ma már a munkavégzés számos területén nélkülözhetetlen a számítógép, jelenléte a katonai szervezektől a különböző szintű parancsnokságokig természetessé vált. A szakterület anyagnemfelelőse az **MH ATFCSF-ség Elektronikai Szolgálatfőnökség** (a továbbiakban MH ESZF-ség). A te-

---

1 Varga László mk.ezredes, MH ATFCSF-ség Ellenőrzési osztályvezető

vékenység jellegénél fogva számos sajátossággal rendelkezik a hagyományos híradótechnikai szakanyagokkal szemben, ennek megfelelően az MH ESZF-ség is külön intézkedésben szabályozza a számítástechnikai eszközökre és anyagokra vonatkozó MH szintű gazdálkodást. **A katonai szervezetek állománytábláiban azonban nem következett be megfelelő módosítás, azok csak töredékét tartalmazzák az alkalmazott számítógépeknek.** A számítástechnika csapatszintű anyagnemfelelősi teendőit - még az első generációs irodatechnikai eszközök idejéből származó történelmi hagyományok szerint - a **ruházati szolgálatok** látják el. Nem igényel különösebb magyarázatot, hogy a ruházati és számítástechnikai szakterületek egyes területeken milyen messze állnak egymástól. **Ez indokolta, hogy egyes katonai szervezeteknél a parancsnokok az anyagnemfelelősi teendőket az MH szintű szabályozás ellenére a ruházati szolgálatok helyett számítástechnikai szervezeti elemekre ruházták át.** Ezek a számítástechnikai szervezeti elemek, osztályok, alosztályok, részlegek, stb. Azonban elsősorban rendszerszervezési, programozási, esetleg technikai kiszolgálási feladatokra lettek létrehozva és felkészítve. Ennélfogva nem rendelkeztek azokkal az alapvető általános és anyagi-technikai gazdálkodási ismeretekkel, amelyek képessé tették volna ezeket a szervezeti elemeket az egységszintű anyagnemfelelősi teendők ellátására.

Ilyen "*történelmi*" előzmények után került sor első ízben 1996. évben egyes katonai szervezeteknél az elektronikai szakbeosztások rendszeresítésére. Ezek a szakbeosztások azonban csak a katonai szervezetek egy töredékénél jöttek létre és ezeknél is csak az indokoltnál jóval később. Mára "*elárasztották*" a Magyar Honvédséget a parancsnoki hatáskörben **szabálytalanul, koncepció nélkül** beszerzett számítástechnikai eszközök, melyeket a munkarendbe való nélkülözhetetlen beépülés, valamint az MH szintű felügyelet és ellátás hiányának kettőssége jellemez.

A gazdálkodási folyamat

"Az ellátó központ a számítástechnika fejlesztéséhez a vizsgált időszakban kiadási előirányzattal nem rendelkezett."

A központi költségvetés rendjét az Országgyűlés törvényekben szabályozza. A változásokat évente a költségvetési törvény tartalmazza. Felépítésénél fogva a költségvetés **fejezetekre** (például Honvédelmi Minisztérium), **címekre** (például HM, MH, tanintézetek, eü.intézetek, stb.) és

alcímekre tagozódik. Ehhez a tagozódáshoz meghatározott jogkörök, hatáskörök tartoznak. Így például az átcsoportosítás a működési előirányzat 10 %-áig a fejezeti szerv hatásköre. Ennélfogva nagy jelentősége van annak, hogy a katonai szervezet csak a számára biztosított kiadási előirányzatnak megfelelő beszerzéseket végezzen, mert ellenkező esetben törvények, rendeletek, intézkedések egész sorát sértheti meg. Ez történt a tárgyalt **ellátó központ** esetében, még akkor is, ha a beszerzett eszközöket és anyagokat az MH érdekében használták is fel. *Fejlesztési kiadásokat számoltak el munkadíjként, ennek eszközéül a szolgáltató vállalatot számlahamisításra bírták rá.* Súlyosbítja a helyzetet, hogy az ellátó központnál kialakult gyakorlat volt, hogy a szaktevékenységhez szükségesnek ítélt dologi kiadásokat, függetlenül a felmerülési jogcímtől a központi költségvetés decentralizált szakmai kiadási előirányzataiból fedezik és ebbe a gyakorlatba "*belefértek*" a szükségesnek ítélt számítástechnikai fejlesztések is. Ezek szabályos végrehajtásához szükséges engedélyeket és előirányzat módosításokat azonban - ismerethiány miatt és feltehetően kényelmi okokból - nem kértek.

"A tárgyi eszközök vásárlásához nem igényeltek és nem kaptak az MH elektronikai szolgálatfőnöktől engedélyt."

Az MH eszközeinek beszerzése különböző jogosítványokhoz van kötve, például vannak úgynevezett "*VK nomenklatúrás*" eszközök, melyek beszerzését az MH vezérkari főnöke engedélyezi. A nem "*VK nomenklatúrás*" anyagok beszerzését, az ehhez tartozó hatásköröket a felsőszintű gazdálkodó szerv vezetője szabályozza. Így például az állománytáblás számítástechnikai eszközök biztosítása az MH ESZF-ség feladata. Ha egy katonai szervezet ezen felüli számítógép alkalmazását látja szükségesnek, akkor az MH elektronikai szolgálatfőnöktől (a továbbiakban MH ESZF) kéri annak központi készletből történő biztosítását. Ha az MH ESZF az ellátás szükségességével egyetért és a központi költségvetése erre lehetőséget nyújt, akkor a körülmények mérlegelése után dönt, hogy engedélyezi-e a katonai szervezet részére az eszköz megvásárlását vagy sem. Ez a mozzanat a felsőszintű gazdálkodás lényeges, elhagyhatatlan eleme. Az engedélyezés során az MH ESZF figyelembe veszi, hogy az eszköz jellegénél fogva illeszkedik-e az MH kialakult eszköz parkjához, illetve a távlati fejlesztési koncepcióhoz. *Ennek elmaradása oda vezet,* hogy a központi felügyelet nélkül vásárolt eszközök típusainak olyan sokasága alakul ki, amely MH szinten ellátás, technikai kiszolgálás, szakembergárda, szoftverbiztosítás, stb. szempontjából kezelhetetlenné vá-

lik. A másik jelentősége az engedélyezési eljárásnak abban rejlik, hogy ennek során az MH ESZF rögzíti, hogy az engedély megadása mellett vállalja-e az eszköz MH szintű fenntartását (javítás, szervizelés, anyagellátás, stb.) vagy sem. Az eljárást akkor is végre kell hajtani, ha az utóbbi években az MH költségvetési lehetőségeinek korlátozása miatt nem vált gyakorlattá a katonai szervezetek egyedi számítógépes igényeinek központi biztosítása, illetve a katonai szervezetek által egyedileg beszerzett eszközök központi fenntartásának felvállalása (1995. évben a benyújtott igények 50 %-át központi költségvetési előirányzatból elégítették ki). Ezek a felsorolt teendők nem csak az MH ESZF-ségre, hanem minden anyagi-technikai szakterületre érvényesek és a felsőszintű gazdálkodás lényeges elemei. Betartása minden katonai szervezetre nézve kötelező, függetlenül attól, hogy a beszerzés milyen forrásból lett finanszírozva.

"A beszerzésre került és összeszerelt, illetve a felfejlesztett számítógépeket az MH EATEK felé nem jelentették, így azok az MH központi nyilvántartásában nem szerepelnek."

A felsőszintű gazdálkodó egyik legigényesebb feladata az úgynevezett **MH szintű nyilvántartás** vezetése. Ahhoz, hogy egy szakágazat eszközeinek gazdálkodását MH szinten irányítani tudjuk, azokról bizonyos mennyiségű és mélységű adatokkal kell rendelkezni. Az MH szintű nyilvántartásba felvett eszközök körének meghatározása az MH szintű szolgálatfőnök hatásköre. *Neki kell leszabályozni, hogy mely eszközök azok, amelyekről központilag kell információval rendelkezni, bármely katonai szervezetnél is vannak.* Az MH szintű szolgálatfőnök határozza meg a nyilvántartás vezetésének rendjét (mozgásbizonylatok alapján való vezetés, azok egy példányának bekérése útján, stb.), azok mélységét (egyedi azonosító, technikai és gazdasági paraméterek, stb.), a nyilvántartás vezetéséért felelős szervezetet (szolgálati főnökség, ellátó központ, stb.). A számítástechnikai eszközök MH szintű nyilvántartásának vezetésével az MH EATEK van megbízva, mégpedig minden eszközre kiterjedően. A katonai szervezetek tehát minden számítás-, ügyvitel- és nyomdatechnikai (továbbiakban SZÜNY) eszköz beszerzését kötelesek jelenteni az MH EATEK számítástechnikai javító és ellátó raktára (továbbiakban SZJER) felé. Ennek elmulasztásával megsértik az érvényben lévő MH ESZF-i intézkedést és elvesztik az esélyt arra, hogy az MH szintű fenntartási rendbe valaha is ezek az eszközök bekerüljenek. Az előzőekhez hasonlóan az MH szintű nyilvántartással kapcsolatban elmondottak minden anyagi-technikai szakterületre érvényesek és a felsőszintű gazdálko-

dás lényeges elemei. Betartásukkal, az MH szintű nyilvántartás megkövetelésével és pontos vezetésével megelőzhetők az olyan esetek, amelyre egy másik ellenőrzés során került sor. Itt a katonai szervezetnél két "*Zsiguli*" motorral ellátott, megfelelően "*ledarabolt*", nyilvántartásban nem szereplő motoros szivattyú utánfutót rejtegettek az ellenőrzés elől. Az előtalált eszközök eredetét az MH szintű nyilvántartás hiányossága (hiánya) miatt nem lehetett kideríteni.

"Az ellátó központ számviteli nyilvántartásában a minőségi és értékváltozásokat nem vezették át."

Az eddig tárgyaltak azokat a hiányosságokat elemezték, melyek a felsőszintű gazdálkodó megkerüléséből adódva a központi gazdálkodásban keletkeztek. Ezen túl a csapatgazdálkodásban még további szabálytalanságokat és hiányosságokat tárt fel az ellenőrzés, illetve az azt követő kivizsgálás.

Minden eszköz és anyag, amely a katonai szervezethez bekerül, illetve onnan kikerül, az csak kizárólag a kijelölt anyagnem felelősön keresztül történhet. A mozgásbizonylat és a számla a külső szervtől a katonai szervezet anyagnemfelelőséhez kell, hogy kerüljön, akár a ruházati szolgálat, akár valamely számítástechnikai szervezeti elem van erre a feladatra kijelölve. Ez azért szükséges, mert az anyagnemfelelős felel az anyag szakszerű mennyiségi és minőségi átvételéért (átadásáért), az eszközök és anyagok egységszintű nyilvántartásba való bevételezéséért és "*alegység*" részére való kiadásáért, illetve saját előirányzatából való beszerzés esetén neki kell a számlán a beszerzés jogosságát igazolni. Ez akkor is igaz, ha a finanszírozás más forrásokból történt, esetleg térítés mentesen kapta meg az eszközt a katonai szervezet. Helytelen például az a több ízben előfordult eset, hogy a katonai kórházban a gyógyultan távozó hálás beteg a gyógyító osztálynak a munkavégzés megkönnyítésére számítógépet adományoz, amelyet a gyógyító osztálynak közvetlenül ad át, ahol azt minden további nélkül alkalmazzák. *A helyes eljárás ilyenkor:* a kórház anyagnemfelelősének kell átadni az eszközt egy adományozásról szóló feljegyzés kíséretében. Az anyagnemfelelős átveszi azt, kitölti a tárgyi eszköz egyedi nyilvántartó lapot, mozgásbizonylatot állít ki az eszköz bevételezésére, illetve a gyógyító osztályhoz, mint "*alegységhez*" való kiadásra. Az így bevételezett eszközt 30 napon belül az adományozási okirat másolatának megküldésével együtt központi, MH szintű nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni az MH EATEK SZJER felé. A fenti minta

alapján, ha bármely nem elektronikai szolgálati ág számítógépet szerez be, - az érvényes szabályozás szerint az MH ESZF előzetes írásbeli engedélye alapján - az csak az elektronikai anyagnemfelelős útján kerülhet a katonai szervezethez. Függetlenül attól, hogy melyik szolgálati ág vásárolta meg a számítástechnikai eszközt vagy anyagot, azt csak az elektronikai anyagnemkódon (31) lehet elszámolni és nyilvántartani. Minden más esetben megsértik a költségvetési előirányzat gazdálkodást, valamint a gazdálkodási fegyelmet. Értelemszerűen bármely más szolgálati ág szakanyagának vásárlása esetén hasonlóan kell eljárni, függetlenül attól, hogy a vásárlást melyik szolgálati ág hajtotta végre.

Az esettanulmányban szereplő ellátó központnál a számítástechnikai eszközöket helytelenül számolták el és tartották nyilván. Ezen kívül problémaként merült fel, hogy a vásárolt alkatrészeknek és tartozékoknak a számviteli nyilvántartásba vétele, valamint azok számítógépbe való beépítése után az anyagok útja számvitelileg nem követhető nyomon. Itt több probléma is felmerült. A beépítések után a számítógépek bruttó értéke növekszik, ezt az értéknövekedést a nyilvántartáson nem vezették át, így az év végén az a vagyonmérlegben nem szerepel, ezáltal megsértik a számvitelről szóló többször módosított 1991. évi XVIII. tv-t. A vizsgált esetben tehát a beszerzett anyagok felhasználása számvitelileg két okból nyomonkövethetetlen. *Ennek oka egyrészt a beszerzések elszámolásának a módja (munkadíj), másrészt az értéknövelő alkatrész-beépítések számviteli technikájával kapcsolatos ismeretek hiánya.*

A vizsgálat során nyilvánvalóvá vált, hogy a beszerzett, az ellátó központnál előtalált eszközök és anyagok nem köthetők egzakt módon a rendelkezésre álló számlákhoz. Így annak megállapítása, hogy a szabálytalanságok elkövetése mellett történt- e anyagi természetű visszaélés, csak az előtalált anyagok értékének becslésével volt lehetséges. Az elő-talált plusz anyagok és eszközök értéke jó közelítéssel megegyezett a számlák értékével, így - bár az anyagi visszaélés lehetősége az adott körülmények között fennállt - anyagi visszaélés feltehetően nem történt.

Az eset kapcsán más katonai szervezetek ellenőrzése során felmerült szabálysértéseket is meg kell említeni. Elrettentő példa az a változat, amikor a megvásárolt (nem bruttó értéket növelő) alkatrészeket nem vételezik be a számviteli nyilvántartásba. A számlát az anyagnemfelelős záradéka alapján kifizetik, az alkatrész útja ettől kezdve megszűnik. Az anyagnemfelelős elmondása alapján azt beépítették a hibás alkatrész he-

lyébe, ennek azonban írásos nyoma nincs. Ennek a szabálytalan eljárásnak *"finomított"* változata, de *"rokona"* az az eset, amikor az alkatrészt bevétlezik a számviteli nyilvántartásba, mivel a pénzügyi- és számviteli szolgálat jól látja el a feladatát és bevételezés nélkül nem fizeti ki a számlát. Ebben az esetben is (elmondás alapján) beépítették az alkatrészt javítás céljából, azonban írásos nyoma itt sincs a gazdasági műveletnek. *Ennek következtében az egységes szintű számviteli analítikus nyilvántartás több tucat javítóanyagot tart nyilván egység raktáron, amelyekkel azonban természetesen elszámolni nem tudnak.* Ezek az esetek a szakértelem teljes hiányáról tanúskodnak, és csak a részletes kivizsgálás alapján lehetett megállapítani, hogy visszaélés nem történt.

A SZÜNY eszközök üzemképességének fenntartásáról a használó katonai szervezetnek kell gondoskodnia. Ha a SZÜNY szaktechnikai eszköz meghibásodik, rendeltetésszerű üzeme nem tartható fenn, és a hibát a kezelő állomány az üzemeltetési feladatok körében nem tudja elhárítani, az illetékes elektronikai szolgálatfőnök (ahol nincs elektronikai szolgálatfőnök, az anyagi-technikai főnök) intézkedjen a javításra. A számítástechnikai eszközök esetében a központi nyilvántartásba bejelentett IBM kompatibilis számítógépek és az MH-nál széleskörben alkalmazott alapvető nyomtató típusok javítását a területi számítástechnikai szervizek végzik. A számítástechnikai eszközök garanciális időn belüli javítását, illetve a rendszeresített számítástechnikai eszközök egy meghatározott körénél a garanciális időn túli javítást is polgári cégek végzik, központilag kötött javítás-karbantartási szerződések alapján. Amennyiben a fenti körbe nem tartozó számítástechnikai eszköz javítását az utaltsági rend alapján illetékes területi számítástechnikai szerviz valamilyen oknál fogva (pl.: típus-idegen, elavult eszköz, anyaghiány, stb.) nem tudja végrehajtani, a használó katonai szervezet az adott eszközt saját költségére a szervízzel történő egyeztetés alapján polgári cégnél megjavíttathatja.

A számítástechnikai eszközök folyamatos fenntartása érdekében a területi számítástechnikai szervizeket a számítástechnikai eszközök üzembehelyezésétől kezdve értesíteni, tájékoztatni kell a műszaki állapotot befolyásoló összes eseményről, mivel a gyors és megbízható hibaelhárítás csak így biztosítható.

A meghibásodott alkatrészek cseréjét a javítást végző szervezet (területi számítástechnikai szerviz vagy a polgári cég) dokumentálja. Amennyi-

ben az alkatrész csere az eszköz értéknövekedésével jár, azt a számviteli nyilvántartásokba is be kell vezetni.

A számítástechnikai eszközök műszaki paramétereinek javítása céljából történő alkatrész beépítések (bővítések) ugyancsak a területi számítástechnikai szervizek közreműködésével történhetnek. A csapatgazdálkodás körében beszerezhető alkatrészek esetében az eszközt használó katonai szervezet parancsnokának döntése alapján, nagyértékű alkatrész (pl. háttértároló, CD-meghajtó stb.) beépítése, illetve az adott konfigurációhoz tartozó nagyértékű eszköz (pl. monitor, szkenner, stb.) az MH ESZF írásbeli engedélye alapján.

Amennyiben a szervizzel történt egyeztetés alapján a számítástechnikai eszközöket saját erőből javítja a katonai szervezet, akkor a számviteli nyilvántartásba bevételezett javítóanyagot utalványon kell kiadásba helyeni, a javításról nyilvántartásba vett munkalapot vagy munkanaplót kell felfektetni, illetve a szakutasításban részletesen előírtak szerint kell eljárni.

Annak hangsúlyozása mellett, hogy a katonai szervezet a számítástechnikai eszközök javítására nem jogosult, tudni kell, hogy amennyiben egy számítástechnikai eszközön fődarab cserét vagy beépítést hajtanak végre, *átépítési jegyzőkönyvet* kell felvenni. Hasonló módon, ha fődarabokból számítógépet építenek, *összeépítési jegyzőkönyvet* kell felvenni. Ezek elmaradása esetén megszakad az anyag mozgásának okmányokkal való igazolása, megteremtődnek az anyagi visszaélés feltételei.

Ezen példák is bizonyítják, hogy a SZÜNY eszközökkel és anyagokkal való gazdálkodás speciális szabályait a Magyar Honvédségen belül nem ismerik kellő mértékben, s ezek megsértéséből sok probléma keletkezik.

"A Próbaszerűen ellenőrzött alegységek számítógépei egyetlen esetben sem egyeztek meg a nyilvántartásban szereplő eszközökkel."

Az eszközök és anyagok felhasználóhoz való eljutásának utolsó mozzanata *a személyhez kötés.* Ezzel az utolsó lépcsővel nem csak a számítástechnikai eszközök, hanem más szakanyagok vonatkozásában is komoly gondok vannak az egész Magyar Honvédség viszonylatában. Egy korábbi fázisban szó esett az eszközök és anyagok egység szintű raktárba való bevételezéséről és "*alegységhez*" való kiadásáról. Az idézőjel ebben az eset-

ben azt érzékelteti, hogy a számviteli nyilvántartásban kezelt "*alegység*" lehet valóságos, tehát katonai értelemben vett "*alegység*" is, de lehet bármilyen más szervezeti egység (osztály, részleg, esetleg ezek összevonása) is, melyen belül a szakanyagok kezelésére *anyagfelelős* (vagy anyagfelelősök) van (vannak) kijelölve. (Vigyázat, nem tévesztendő össze az anyagnemfelelőssel!) A kijelölt anyagfelelős van egyedül feljogosítva arra, hogy az "*alegység*" részére eszközt és anyagot az egységraktárból felvegyen, és ő köteles gondoskodni arról, hogy ezek az előírtaknak megfelelően "*személyhez legyenek kötve*", tehát a szakágazat által előírt és megkövetelt formában át legyenek adva, melyet az átvevő aláírásával igazol. Ennek megfelelően egy számítógépet a katonai szervezethez való bekerüléskor az anyagnemfelelős (pl. ruházati szolgálatfőnök) az egység szintű raktárba bevételezi, majd azt "*belső*" utalványon az "*alegység*" (pl. egység törzs) anyagfelelőse (pl. Kovács fhdgy.) az egységszintű raktárból aláírás ellenében, részegységek ellenőrzésével átveszi, majd azt a teljes konfiguráció feltüntetésével, az egyedi azonosítók rögzítésével együtt, aláírás ellenében átadja a használónak (pl. egység parancsnoka). Ez a zárt láncolat biztosítékot nyújt az MH vagyonának megőrzésére, illetve az eszköz és anyag eltünése esetén a káreljárások szabályos lefolytatásának alapját képezi. Ezen feladatlánc bármelyik "*láncszemének*" hiánya egyúttal adott esetben a károkozó személyét is kijelöli. Ha az anyag elveszik, a felhasználó a felelős. Ha részére nem lett mozgásbizonylaton átadva az anyag, akkor az "*alegység*" részére mozgásbizonylaton nem lett átadva az anyag, az egység szintű raktár kezelőjét terheli a felelősség. *Mindezen szabályok betartásának és batartatásának szakmai felügyelője a katonai szervezet anyagnemfelelőse, akit ennek megfelelően szintén anyagi felelősség terhel.*

A helyes eljárás ismeretében értelemszerű, hogy mit jelent az MH Gazdasági Ellenőrzési Hivatal jegyzőkönyvéből kiemelt idézet. Ha az "*alegység számítógépei nem egyeztek meg a nyilvántartásban szereplő eszközökkel*", akkor a személyhez kötés sem valósulhatott meg, így széles skálán nyílott lehetőség a visszaélésekre.

A fenti esettanulmány jól érzékeltette, hogy a Magyar Honvédségen belül érvényben lévő általános és speciálisan szakágazati gazdálkodási szabályok zárt láncolatának bármely ponton való megsértése mily mértékben veszélyezteti az MH vagyonának megóvását. Sajnos a felelős parancsnoki és szakmai beosztást betöltők között sokan vannak olyanok, akik ezen alapvető ismeretek hiányában nem ismerik föl ezeket a veszélyeket. Tehát a szabályok megsértését nem lehet "*bocsánatos bűnnek*"

tekinteni, arra való hivatkozással, hogy az anyag megvan, nem lopták el. Nem lehet, mert számtalan káreset és bűncselekmény bizonyítja, hogy a gazdálkodási, nyilvántartási szabályok megsértése lehetőséget ad a lopásokra és egyéb visszaélésekre. Amennyiben visszaélés nem történt, az csak a szerencsének köszönhető, ezenkívül az eset kivizsgálása, amely nagy valószínűséggel tisztázhatja, hogy visszaélés nem történt, szakemberek sokaságának drága munkaidejét "*rabolja*" el.

A tanulságok levonása mellett felhívom a Magyar Honvédség érintett személyi állományának figyelmét az érvényben lévő anyagi-technikai gazdálkodási szabályzók alaposabb ismeretére, elsajátítására, ezek közül is kiemelten az MH elektronikai szolgálatfőnök 17/1996. (MK 25.) számú, a számítás-, ügyvitel- és nyomdatechnikai eszközök anyagi és technikai biztosításáról szóló intézkedésében rögzítettek ismeretére, ismertetésére, illetve azok megkövetelésére.